

PURKIAINEN

34. vuosikerta

Kiihkositoutumaton eräjärväläisyyden äänenkannattaja

14.-20.7.2025

Sale

KOTIMAISTA
MANSIKKA

690

500 g (13,80/kg)
Suomi

Voimassa
9.-13.7.

Sale Eräjärvi p. 010 767 2040
ma-pe 8-20, la 9-20, su 10-18

TERVETULOA!

ERÄJÄRVEN MARKKINAT

lauantaina 26.7. klo 10-15 Eräjärven kirkonkylällä

PERJANTAINA 25.7.

klo 17 markkinatalkoot
klo 20 markkinatietovisa
ja -karaoke Pub
Kylähullussa

LAUANTAINA 26.7.

klo 10 markkinat alkaa
klo 11 markkinapuhe
Arto Pirttilahti, Suomen Kylät ry

Maalaismarkkinoiden ohjelmassa mm.

Pirkka-Hämeen jätkäperinne ry ja orkesteri Oksetti, kansallispukujen tuuletus, mökkitikanheittokisa, ketjunheittoa, esineiden tunnistuskisa, lapsille jätti-ilmaliiukumäki, keppihevosrata ja talutusratsastusta, kotieläimiä, erilaisia myyntikojuja sekä paljon muuta!

LISÄTIEDOT JA MYyntIPAikat:

Eräjärven Kehittämisyhdistys ry

puh 0403501253

eky@erajarvi.net

ERÄJÄRVEN KYLÄTORI

PE 11.7. KLO 15-18

EKyn edustalla

Ilmaiset myyntipaikat

JÄRJESTÄJINÄ KYLÄN VÄKI JA ERÄJÄRVEN KEHITTÄMISYHDISTYS RY

www.erajarvi.net @visiterajarvi

Eräjärven Kehittämisyhdistys EKY

PALVELEMME 2.8. asti

MA 9-15, TI-PE 9-17, LA 9-14

Eräjärventie 1591, P. 040 350 1253, eky@erajarvi.net

TERVETULOA!

ERÄJÄRVELLÄ TAPAHTUU

MAANANTAISIN

Klo 14.15 kiertoharjoittelu koulun liikuntapuistossa **tauolla heinäkuun ajan**

TIISTAISIN

Klo 17.30 Lavis – lavatanssijumppa Rönnessä 12.8. asti

Klo 12-19 kirjasto avoinna koululla
PERJANTAISIN

Klo 19.30 Pubvisa Rönnessä (ei 11.7.)

31.5.-17.8. ti-su klo 12-17 Kivimuseo avoinna

1.-31.7. la-su klo 12-16 Leila Yrjölän پوستomyynti/taidenäyttely, os. Rantalantie 262

28.6.-10.8. ti-su klo 11-17 kahvila, näyttely ja lähituotepuoti Vihasjärven kansakoululla

La 12.7. klo 12 peräkonttikirppis ja **klo**

20 tanssit Rönnessä, Antti Ahopelto

Su 13.7. klo 10.30-12 Lempeä suvinen sointukylpy Vihasjärven koululla

Su 13.7. klo 16 Kesälehmä saa paikan Rönnessä Lastenteatterissa

Su 13.7. klo 17 EräU:n kevätkokous Rönnessä

Ti 15.7., to 17.7., la 19.7. klo 12-15

Kotiseutumuseo Roselli avoinna

Ti 15.7. klo 14-16 päiväkaraoke Rönnessä

Ke 16.7. klo 11 Pilastes Rönnessä

Ke 16.7. klo 18 Kertun ryhmätanssitunti Rönnessä

To 17.7. klo 14 kirjoituspaja Vihasjärven koululla

To 17.7. Päivätanssit Rönnessä

Pe 18.7. klo 18 Art & Wine –ilta Rönnessä

La 19.7. klo 15 alk. karaokekisat, **klo 18.30** tanssikurssi ja **klo 20** tanssit Rönnessä, Sinitaivas

Su 20.7. klo 12-15 Marinka Ehrukaisen työnäytös ”sokerimaalauksen salat” Vihasjärven koululla

Su 20.7. klo 15 Kesälehmä saa paikan Rönnessä Lastenteatterissa

Su 20.7. klo 17 Maaninkavaara Rönnessä kesäteatterissa

Perinteiset Eräjärven Markkinat tulee taas!

Tapahtumaa on järjestetty lähes neljäkymmentä vuotta ja näin ollen voidaan jo puhua perinteestä. Ajankohtakin on tietysti se tuttu heinäkuun viimeinen lauantai.

Tänä vuonna ohjelmassa on markkinapuhe, jätkäperinnettä, musiikkia, eläimiä, traktoreita, kisailuja, esinetunnistusta, arpa-jaisia, jättiliukumäki, myynti- ja esittelykojuja, joista on mahdollisuus ostaa monenlaista purtavaa tai muuta mukavaa kotiin, mökille tai tuliaisiksi. Kansallispukuja voi tuulettaa kylänraitilla, jossa infopisteeltä voi myös käydä kyselemässä mahdollisesti pukuihin liittyviä, mieltä askarruttavia kysymyksiä.

Miten olisi, löytyisikö köydenvetokisaan 4-5 hengen joukkueita? Porukat kasaan ja haastamaan kaverit kisailemaan! Hyvät pallokinnot tiedossa! Saa ilmoittautua EKY:lle.

Vielä ehdit ilmoittautua mukaan myyjäksi tai talkoolaiseksi. Monenlaista puuhaa löytyy. Mitä enemmän on tekeviä käsiä, sitä ripeämmin erilaiset hommat saadaan maaliin ja onhan se muka-

vaa osallistua yhteisölliseen tekemiseen ja yhteisen hyvän eteen. Vaikka talkoot eivät enää ole niin suosittuja kuten ennenvanhaan, tällöin kun oli kunnia-asia kuulua johonkin tekevään porukkaan, niin vielä kuitenkin sisukkaita sisupusseja löytyy, ja voi sanoa että kaikkien onneksi. Oli se talkoo sitten missä tai minkälainen tahansa. Monet haluaisivat vielä jo pelkästään perinteenkin takia osallistua, mutta ikä tai terveys ei enää oikein anna myöden. Mutta silloin kun vielä jaksaa ja ehtii edes vähän, niin silloin porskutetaan menemään! Uudet ja vanhat kasvot ovat aina tervetulleita mukaan, mökkiläiset kans! Talkoolaisille Martat tarjoaa kahvepuolen ja EKY sopat.

Infotilaisuus kaikille talkoolaisille ja muille toimijoille pidetään maanantaina 21.7. klo 18 Helmessä ja markkinatalkoot kirkolla perjantaina 25.7. klo 17, jonka jälkeen Kylähullussa tietovisailua ja karaokea.

Leena,

Sara, Laura, Josefiina ja Juho

Pirkka-Hämeen Jätkä- perinne ry ja Orkesteri Oksetti Eräjärven markkinoilla

Tämän vuoden markkinoiden pääesiintyjä Pirkka-Hämeen Jätkäperinne ry on perustettu vuonna 2002. Ryhmään kuuluvat Olli ja Sinikka Lehto, Reima ja Ritva Ojala ja Risto Lehto Kangasalta, Tapio ja Tuula Suutari, Ilmo Suutari ja Ilkka Kyttälä Tampereelta sekä Heimo Tuomarla ja Seppo Ristamäki Valkeakoskelta. Porukan kymppi on Olli, joka nuoruudessaan tienasi leipänsä Längelmäveden vesistön uitoissa latvavesiltä Valkeakoskelle.

Työnäytösten merkeissä ryhmä on kiertänyt useita vuosia eri kokoonpanoissa ympäri Suomea sekä esiintynyt myös Tukholman vesifestivaaleilla, Lyckselen metsämuseossa ja kansainvälisessä uittotapahtumassa Itävallassa. Ryhmä järjestää perinteisten tukkilaistaitojen työnäytöksiä.

Perinneryhmä esittää vanhaa metsä- ja uittoperinnettä 1880-1960-luvuilta, ajalta, jolloin työt tehtiin pääasiassa lihasvoimin. Ohjelmaan kuuluu yleensä työnäytöksiä perinteisillä välineillä ja menetelmillä sekä hauskoja tempuja tukin päällä vedessä, viimeisintä ei tosin käytännön syistä tulla näkemään markkinoilla. Luvassa

on vauhdikasta menoa, huumoria ja tukkilaislauluja kaksirivisen haitarin säestyksellä. Kiinnostavaa! Jää nähtäväksi mitä tuleman pitää.

Värillinen

markkinapurkiainen

Ilmoitukset viimeistään 14.7.

purkiainen@erajarvi.net

Ilmoitusten hinta 0,50 / pmm.

Lehti julkaistaan 17.7.

Lisätied. 040 350 1253

Lue Viitaniemen kaivospiirin historiasta sivulta 4

Vanhat sälpämiehet Antti Kuoppamäki ja Feliks Palttala työntämässä kuuppavaunua Sudeettimontulla 1950-luvulla

Kylälehti Purkiaista julkaisee Eräjärven kehittämissyhistys ry, Eräjärventie 1591, 35220 Eräjärv. **Ilmoitukset ja muu aineisto viim.**

ke klo 12.00 p. 040 350 1253 tai purkiainen@erajarvi.net. Ilmoitushinnat Ekyn jäsenille etusivulla 0,32 €/pmm, muualla 0,27 €/pmm. Muille vastaavat hinnat 0,37 ja 0,32 €/pmm.

Viitaniemen kaivospii- rin historiasta

Rosellin pirttiin kokoonnuttiin kuulemaan diplomigemmologi Tarmo Grönqvistin luentoa Viitaniemen louhoksen vaiheilta aiheena maasälvästä litiumiin. Luento koostui kolmesta osasta. Millä tavalla kaivospiiri alkoi, mitä siinä on tapahtunut ja mikä vaihe on tällä hetkellä.

Luennon sisältönä oli havainnekuvia louhokselta. Ensimmäisessä kuvassa Viitaniemen monttu, joka tällä hetkellä on veden peitossa. Eri louhoksen osilla on omat nimitykset kuten Kivistönperä, Kähmänperä ja parin sadan metrin päässä sijaitseva Sudeettimonttu.

Tarmo Grönqvist kertoi maasälvän teollisen louhinnan alkaneen 1930-luvulla Juurakonvuorella. Viitaniemen louhoksella louhinta alkoi marraskuussa 1935. Hän kertoi isänsä Arvo Grönqvistin muistiinpanoja tarkastellen muun muassa seuraavia vaiheita louhinnan alkamisesta Viitanimestä.

- Talvella 1936 louhittiin noin 700 tonnia maasälpää, joka ajettiin hevosella Koivusalon talon luo Vedentaustan kylätien varteen.

- Isäni kertoo tällä tavalla. Oli syksyinen aamu, kun olin menossa Aukust Seppälän maalle, jossa louhimme Kosti Luodon, Kustaa Lehdon ja Toivo Hakalan kanssa maata. Vastan tuli Juho Haikka. Hän sanoi tiedäkö, että Viitaniemen maalta Längelmäen rajalta on löytynyt hyvä maasälpäesiintymä. En ollut kuullutkaan, kerroin kavereille siitä ja lähdimme katsomaan ja

yllätyimme.

Kun käänsimme sammaleita ja maata syrjään, muistan kun Kosti Luoto sanoi huudahtaen, on kuin hirven luuta. Menimme siitä heti taloon ja teimme viiden vuoden vuokrasopimuksen Aliina ja Vilho Viitaniemen kanssa.

- Jatkoimme työtä ja louhintaakin ilman toiminimeä vuoden 1936 syksyn. Lankut ja kotikärryt vietiin kahden ja puolen kilometrin päähän kantamalla. Talvikausi louhittiin ensin omin voimin ja sittemmin myös palkkatyövoiman avulla. Herätti siihen aikaan melkoista huomiota meidän toimintamme. Syyskuun 22. päivä 1936 oli toiminimen varsinainen perustamisaika. Toiminimeksi tuli Uisherlan Sälpyhtiö, A. Grönqvist ja kumppanit. Ludvig Ketola teki yhtiösopimusluonnoksen.

Tarmo Grönqvist kertoi edelleen, miten täältä vietiin sälpää Oriveden asemalle. Nämä sälpäautot toimivat myös henkilökuljetuksissa. Ei muita kulkuneuvoja ollut sodan aikana. Niillä vietiin myös muuta tavaraa ja henkilöitä Oriveden asemalle.

Tänä aikana kerättiin myös kahta mineraalia. Eli berylliä ja amplikoniitti-montetrasiittia. Beryllihän on

berylliummetallin raaka-aine. Berylliummetallia käytetään alumiiniseoksissa. Pieni määrä berylliumia tekee alumiinista erittäin sitkeän. Sitä käytti lentokoneolosuus. Montetrasiitti on litiummineraali. Sitä vietiin sodan aikana Saksaan. Saksalaiset valmistivat siitä palopommeja. Nykyään litiummetallia käytetään akuteollisuudessa, muistutti Tarmo Grönqvist.

Professori Alexis Volborth tuli tutkijana Viitaniemeen 1950-luvulla. Louhoksen työmiehet löysivät erikoisen lohenpunaisen kiven ja viivät sen Volborthille. Tämä tutki löydön ja totesi, että tässä on aivan uusi mineraali. Alexis Volborth nimesi mineraalin väyryneniitiksi.

Luennon loppupuolella oli esillä Eräjärven tutkimusalueen alustavat aikataulut Battery 3 Finland Oy lithium etsinnöistä. Tämä nosti esille kysymyksiä muun muassa tutkimusalueen laajuudesta, porauksista ja kairauksista.

Jorma Tanila

Tarmo Grönqvistin luento Viitaniemen louhoksen vaiheilta Rosellin pirtissä 25.6.2025.